

De afwijking

Dries Muus

1. Flaptekst

Vlak voordat de veertienjarige Mattias Groen het veld op stapt bij zijn nieuwe club, maakt hij een afspraak met de goden. In ruil voor een toekomst als profvoetballer mogen ze hem alles aandoen. Het werkt: Matty verovert een basisplaats, blijft scoren en er is zelfs sprake van interesse uit het buitenland. Dat gooit een kleedkamer incident zijn leven overhoop. De wereld stort zich op hem, zijn moeder en zijn trainer dringen niet meer tot hem door en Matty's gevecht brengt ook hun eigen weggedrukte leed naar boven. Terwijl ze blijven proberen om de jongen door de ellende heen te slepen, duwen ze hem ongemerkt met elke poging dichterbij de afgrond.

De afwijking is een krachtige psychologische roman: een springlevend drie dubbelportret van een verscheurde jongen, een gebroken moeder en een trainer uit één stuk met een geheim. Een aangrijpend verhaal over giftige normen en donkere uitwegen.

2. De eerste zin

De jongen schreeuwt.

3. Samenvatting

Het boek *De Afwijking* bestaat uit vijf delen. Dit zijn ook de onderdelen waaruit een voetbalwedstrijd bestaat, namelijk: de voorbeschuiving, de eerste helft, de rust, de tweede helft en de nabeschuiving.

De voorbeschuiving

In de voorbeschuiving maak je kennis met Albert de Leeuw. Hij is voetbaltrainer bij Achilles en hij is een wedstrijd aan het kijken bij KVC. Hij is onder de indruk van een kleine spits die in het elftal speelt. Hij zegt tegen de jongen dat hij wil dat de jongen in het komende seizoen komt spelen bij Achilles.

De eerste helft

In dit deel maakt de lezer kennis met Matty Groen (Volut: Mattias Groen). Matty is de jongen die gescout is door Albert de Leeuw. Voor Matty komt er een droom uit nu hij mag komen spelen bij Achilles. Hij is onder de indruk van zijn nieuwe team. In de kleedkamer krijgt Matty opmerkingen over zijn postuur en lengte en hij bidt vervolgens. Hij vraagt God om een goede eerste periode in het profvoetbal. Daarvoor in de plaats mogen ze hem buiten het veld alle "shit" aandoen die men kan bedenken, desnoods al tijdens zijn carrière.

Hij is dan de kleinste uit het elftal, maar in de wedstrijden is daar niet veel van te merken.

Matty speelt na een onwennige periode erg goed en hij verovert een basisplaats in het elftal. Hij scoort vaak en is dus een aanwinst voor het team van Achilles.

In de kleedkamer heeft Matty het lastig. Hij schaamt zich voor zijn jongenslichaam en daardoor heeft hij met name moeite met het gezamenlijke douchen. Om zo min mogelijk op te vallen, zorgt Matty ervoor dat hij snel gedoucht is. Daarnaast kijkt hij vol bewondering naar de lichamen van zijn teamgenoten.

Tijdens de winterstop is Matty thuis. Hij ontdekt het masturberen. Ook werkt hij aan zijn lichaam en hij ziet in de spiegel dat zijn lichaam zich langzaam ontwikkelt en dat hij niet langer een kinderlichaam heeft.

Op school wordt Matty nagekeken en er wordt over hem gesproken. Matty denkt dat dat komt door zijn goede voetbalspel. Het blijkt echter te gaan over hetgeen zich in de kleedkamer heeft afgespeeld. Matty heeft met een stijve piemel onder de douche gestaan na de wedstrijd en hij wordt nu uitgescholden voor "homo". De geruchten over Matty's homoseksualiteit hebben invloed op het presteren van Matty. Hij kan makkelijk leren en haalt met gemak goede cijfers, maar na het uitschelden en het nafluiten op school, kan hij zich maar moeilijk concentreren.

In de wedstrijd tegen VVC de Banne komt er een scout van Arsenal kijken. Matty speelt heel erg goed en hij verwacht dat het een wedstrijd wordt waarin hij goed zal scoren. De speler die gewisseld wordt, fluistert iets in het oor van de aanvoerder. Matty weet al snel dat de spelers van VVC de Banne het "stijve-gerucht" hebben gehoord. Tijdens de wedstrijd wordt Matty uitgescholden voor homo en vanaf de tribune klinkt: "Stijve onder de douche, olé, olé". Matty presteert vervolgens niets meer op het veld. Albert de Leeuw neemt het op voor Matty. Eén van de teamgenoten van Matty heeft informatie naar buiten gebracht over hetgeen in de kleedkamer is gebeurd.

Op school speelt Matty tafelvoetbal met jongens uit hogere klassen. Matty heeft niet meteen door dat hij erin geluisd wordt. Er wordt gespeeld om geld. Al snel kan Matty het geld niet meer bij elkaar krijgen, hij "leent" geld van zijn moeder. Uiteindelijk kan hij de schulden die hij heeft niet meer betalen.

In dit deel van het boek leert de lezer de moeder van Matty ook kennen. Ze heet Lize Groen. Ze is een alleenstaande vrouw en is opgegroeid in de Achterhoek. Voor haar studie is ze verhuisd naar de stad. Ze werkt in een boekwinkel. In de boekwinkel ontmoet ze Rien. Hij is de vader van Jens, één van de teamgenoten van Matty. In eerste instantie wil Lize niets weten van Rien, maar ze spreken toch met elkaar af.

De rust

In dit deel lezen we het verhaal over de vader van Matty. Lize Groen nodigt Rien uit bij haar thuis en vertelt hoe ze de vader van Matty heeft leren kennen. Hij was een studiegenoot van Lize, ze studeerden allebei Engels. Luc was een brave huisvader, hij was al op jonge leeftijd getrouwd en had drie kinderen. Luc maakte het uit via een brief. Daarna kwam Lize erachter dat ze zwanger was van Luc. Ze heeft hem in eerste instantie niets verteld, maar tegen het einde van de zwangerschap heeft ze Luc toch geïnformeerd. Hij kwam in de eerste jaren van Matty's leven regelmatig op bezoek. Dat stopte toen Luc weer iemand anders was tegengekomen op *language and society*. Ze besloot een mail te sturen aan de vrouw van Luc. Luc bezoekt Lize en verbreekt het contact. Maanden later hoort Lize dat het niet goed gaat met de jongste zoon van Luc, Pim. Daarna hoort ze nooit meer iets van Luc. Lize vertelt ook Matty over zijn vader. Matty reageert nauwelijks op het verhaal.

De tweede helft

Van zijn opa krijgt Matty voor zijn 15e verjaardag een shirt van Arsenal. Achterop het shirt staat Groen en nummer 9. Matty is er niet echt blij mee. Hij heeft eigenlijk helemaal geen zin om zijn verjaardag te vieren.

Het voetballen gaat steeds slechter. Het verbaast Matty dat hij week in week uit wordt opgesteld. Iedere wedstrijd klinken er liedjes, scheldwoorden en gelach vanaf de tribune.

Het schoolfeest dat aan het einde van het schooljaar wordt georganiseerd ziet Matty als een kans om zijn reputatie te herstellen. In de klas praat hij wat mee met jongens die op Instagram meisjes bekijken. Hij gebruikt de uitspraken die hij van de jongens in de kleedkamer heeft gehoord. Voorafgaand aan het feest koopt Matty drie blikjes alcohol en drinkt zichzelf moed in. Tijdens het feest klimt Matty op het podium. Hij danst met een meisje Naima. Als Naima Matty wil kussen, merkt hij dat hij helemaal niets voor het meisje voelt, geen enkele opwindning. Matty vlucht dan snel naar buiten, waar al snel gevraagd wordt of hij naar huis gaat omdat er geen leuke jongens meer zijn.

Tijdens de zomerstop is Matty blij dat hij even niet hoeft te voetballen. Ook ontdekt Matty tijdens deze weken dat hij opwindning voelt bij het zien van mannenlichamen.

Na de zomerstop beginnen eerst de voorbereidingen. Tot Matty's verbazing gaan deze voorbereidingen beter dan hij had gedacht. Zijn conditie en techniek gaan iedere week vooruit. In de eerste oefenwedstrijd scoort Matty zelfs. Tijdens de wedstrijden gaat het mis. Matty heeft zoveel spanning dat hij voorafgaand aan de eerste wedstrijd moet overgeven. De keer daarna gebeurt het weer en Matty loopt weg.

Lize vertelt Matty over zijn vader. Eigenlijk reageert Matty nauwelijks op haar verhaal. Dat stelt Lize teleur. Ze had gehoopt dat Matty en zij door dit verhaal dichterbij elkaar zouden komen. Matty is druk met andere dingen. Hij is gestopt met voetbal, maar hij heeft niets aan zijn moeder verteld. Zij is in de veronderstelling dat Matty nog steeds naar de trainingen en wedstrijden gaat. Matty rijdt wat rond en neemt zijn voetbalkleren mee. Op een avond neemt Matty een fles wodka mee en gaat naar de polder.

Tijdens de voetbalwedstrijd vertrekt Albert de Leeuw. Hij heeft hartproblemen en is erg benauwd. Hij vindt dat hij nog 1 ding moet doen en gaat naar Lize Groen.

Dat Matty is gestopt met voetbal hoor Lize van Albert. Lize heeft het al een tijdje erg druk. Haar bazin Els heeft haar aangeboden de boekwinkel over te nemen. Als Albert op een avond voor de deur staat en zegt dat Matty al een maand gestopt is met voetbal is Lize verbaasd. Matty is weg en niemand weet waar hij is. Lize stapt bij Albert in de auto. Ze weet opeens zeker dat hij in de Slingelandse polder is. Aangekomen in de polder vinden Albert en Lize Matty's fiets, zijn rugzak en de fles wodka. Wat ze horen is het gedender van de trein.

De nabeschuiving

Er is een begrafenis. Het duurt een paar bladzijden voordat je weet van wie het de begrafenis is. Eerst een terugblik naar de Slingelandse polder. Albert de Leeuw neemt de telefoon aan en heeft de spoorwepolitie aan de lijn. Als hij ophangt, zegt hij dat ze Matty op kunnen halen, dat er niets aan de hand is, alleen wat hoofdpijn door de wodka. Albert had al de hele dag last van zijn hart. Hij had een bericht gestuurd naar zijn spelers, is nog op bezoek geweest bij zijn dochters en kleinkinderen. Het laatste wat hij tegen Matty had gezegd was dat hij tegen al de negativiteit van buitenaf moest vechten. Hij wist niet precies hoe, maar wel dat hij dat niet in stilte en niet alleen moest doen. Tijdens de begrafenis zit Matty tussen zijn teamgenoten. Na afloop van de begrafenis spelen de jongens uit het team een potje voetbal en Matty doet weer mee.

4. Personages

Hoofdpersonen

Matty Groen

Matty is de hoofdpersoon van het boek, hij is al van jongs af aan een talentvolle spits in de voetbalwereld. Matty is 14 en wordt 15 in het boek. Hij woont samen met zijn moeder en

heeft geen contact met zijn vader. Hij is slim, hij leert makkelijk, school gaat hem heel gemakkelijk af. Matty wordt gescout voor een profclub. Hij is een goede spits, maar wel klein van stuk. Hij valt door zijn smalle postuur op in zijn nieuwe team, maar ook door zijn snelle bewegingen. In de kleedkamer merkt Matty dat hij opgewonden raakt van de naakte lichamen van zijn medespelers. Tijdens het douchen met zijn teamgenoten krijgt Matty een stijve piemel. Dit wordt gezien door één van zijn teamgenoten en doorverteld. Al snel wordt Matty tijdens de wedstrijden uitgescholden, toegezongen en uitgelachen. Dit gebeurt ook op school. Thuis trekt Matty zich steeds meer terug. Hij ziet zijn eigen gevoelens ten opzichte van andere mannen als een afwijking. Hij sluit zich veel op in zijn kamer en hij ziet steeds meer op tegen de wedstrijden die hij moet spelen. Hij merkt echter ook dat hij opgewonden raakt van mannenlichamen op internet, op tv en in reclames. Matty probeert zich te verzetten tegen de gevoelens en wil heel graag "normaal" zijn. Als hij op een schoolfeest een meisje wil kussen, merkt hij dat dat hem niets doet.

Na de zomerstop zit Matty helemaal in de knoei met zichzelf. Hij kan het niet meer opbrengen op wedstrijden te voetballen. Hij wordt misselijk van de spanning en geeft over voorafgaand aan de wedstrijden. Hij besluit te stoppen met voetbal, maar vertelt niets aan zijn moeder. Op een dag gaat hij van huis met een fles wodka en hij fietst naar de polder. Daar drinkt hij de wodka en loopt hij richting het spoor.

Lize Groen

Lize Groen is de moeder van Matty Groen. Ze werkt in een boekwinkel. Oorspronkelijk komt ze uit de Achterhoek, maar voor haar studie Language and Society is ze in de grote stad gaan wonen. Tijdens haar studie heeft ze een relatie gehad met Luc. Ze raakte rond haar 20e zwanger van hem en ze is gestopt met studeren. Sinds die tijd werkt ze in de boekwinkel. Ze is intelligent en houdt van lezen.

Lize doet haar best om zo goed mogelijk voor Matty te zorgen. Ze vertelt hem lange tijd niet over zijn vader. In het boek wordt de band tussen haar en Matty steeds moeizamer. Ze weet niet goed wat er met Matty aan de hand is. Ondertussen heeft ze het ook steeds drukker met haar eigen leven. Ze leert Rien kennen en brengt tijd met hem door. Daarnaast mag ze de boekwinkel overnemen van eigenaresse Els. Ze merkt wel wat aan Matty, maar ze kan hem niet bereiken.

Albert de Leeuw

Trainer en coach bij Achilles. Albert is een stevige man, eind zestig met een echte voorliefde voor voetbal. Hij is weduwnaar en hij was getrouwd met Sylvia. Hij heeft twee dochters en kleinkinderen. Albert is niet heel gezond. Hij heeft voortdurend last van benauwdheid en een drukkend gevoel op zijn borst.

Hij is degene die Matty heeft gescout en naar Achilles heeft gehaald. Hij heeft oog voor jonge talentjes. Hij ziet wat er met Matty gebeurt en hij laat Matty niet vallen. Ondanks dat Matty niet meer zo sterk is op het veld, zet hij hem iedere week weer in de basis.

In gedachte praat Albert veel met zijn overleden vrouw Sylvia. Hij krijgt in gedachte adviezen van haar en als lezer kom je meer te weten over hun relatie, hoe hij de hardere persoon was en zij de meer begripvolle. Albert voelt dat zijn gezondheid achteruit gaat, maar hij wil dat aan niemand laten merken. Aan het einde heeft hij nog 1 missie te volbrengen en dan gaat hij naar Matty. Hij weet dat het niet goed gaat met Matty, hij redt Matty en hij voert nog een laatste gesprek. Daarna overlijdt Albert de Leeuw.

Bijpersonen:

Jens

Hij is een teamgenoot van Matty en de zoon van Rien. Hij laat Matty niet vallen en blijft contact houden met hem.

Rien

De vader van Jens. Hij ontmoet Lize eerst op de tribune van een wedstrijd en later komt hij bij haar thuis en spreken ze af. Lize voelt zich vertrouwd bij Rien en vertelt voor het eerst aan een onbekende het hele verhaal over Luc.

5. Quotes:

Bladzijde. 29:

“De staalharde schouders en heuvelachtige spierballen, de glanzende borstkassen en geblokte buiken, het donkere oksel-, borst- en schaamhaar, nat en slierterig, de fascinerend grote pikken en balzakken, bizar verschillend al individuen. Hij móét wel kijken, al is het maar uit strategische overwegingen. Helemaal niet kijken is verdachter dan staren. Bij elke blik voelt hij zich betrappt. Smerig.”

Bladzijde 51:

“Wat hij had aangezien voor een goed, misschien wel indrukwekkend formaat, kwam vaag in de buurt van een stijve, was sowieso te ver verwijderd van een geruststellend naar beneden wijzende lul. Meer richting kwart voor zes dan richting halfzes. Een kleine afwijking. Vijf minuten. Niet meer dan vijftien graden.”

Bladzijde 71:

“Eerst Matty. Hij voelt aan zijn trouwring en bedenkt wat Syl - die betweter - hem in deze situatie zou adviseren. *Niet alleen laten zijn met zijn gedachten. Niet in zijn schulp laten kruipen. Praat met hem. Maar ook: Luister naar hem.* Geef hem ruimte. Zoals vrijwel altijd zin ze het eens over grote lijnen. Zoals bijna altijd vindt hij haar aanpak te soft.”

Bladzijde 147:

“Er gebeurt nik bij hem, daar beneden. Hitte stijgt naar zijn hoofd, hij glimlacht verontschuldigingend, schuift - alsjeblieft, god - zijn rechterhand op haar bil, begint zelfs strelende bewegingen te maken, terwijl hij al zijn verlangen naar zijn kruis stuurt, smekend om een stijve één goede om zijn foute stijve uit te wissen.... Een halve desnoods, íéts.”

Bladzijde 173:

“Alles wat hij altijd al heeft willen weten over Luc, hoe ze elkaar leerden kennen, hoe hij was, ook zijn goede kanten, alles over zijn vertrek en haar aandeel daarin, zal ze met hem delen. Hij heeft er recht op, hij heeft het nodig. Het is tijd. Maar dan moet hij er wel zijn.”

Bladzijde 177:

“Toen kwam die uitwedstrijd tegen De Schutters. De dag dat Matty die, hoe moest je zoiets nomen, die aanval had, midden in de kleedkamer. Albert heeft vaker jongens misselijk zien worden. Niks bijzonders. Wedstrijdspanning of vermoeidheid kan op je maag slaan. Even kotsen op de wc, beetje water drinken, vocht aanvullen en weer door.”

Bladzijde 189:

“Meestal voelt hij de aanvallen aankomen. Hij kan ze inmiddels ook vooraf al inschatten en rangschikken, op een schaal die grofweg loopt van één tot vijf. Eén is de bijna dagelijkse, milde druk op zijn borst na iets te driftig trappenlopen. Vijf is de totale benauwdheid, zoals die ene keer voor Matty’s deur. Nog altijd de zwaarste aanval tot nu toe. Deze onverwachte aanval wordt een zes. Hij voelt de snelheid waarmee zijn luchtpijp wordt dichtgeknepen.”

Bladzijde 211:

“Een kwartiertje later kwam Matty hun huis binnen. Ze had nog geen idee wat die twee hadden besproken, dat was iets tussen hen, maar Matty had er anders uitgezien. Gesterkt. Opener. Ze zag het aan zijn ogen - er was een schittering terug. Ze zag het aan zijn houding - minder in elkaar gedoken.”

6. Thematiek

Het thema van het boek is voetbal en homofobie. Het speelt zich af in de voetbalwereld. Matty is een getalenteerde jongen met veel potentie volgens de trainer Albert de Leeuw. Matty ontdekt dat hij een voorkeur heeft voor mannen. Hij krijgt tijdens het douchen met zijn teamgenoten een stijve. Dit lekt uit op school en rondom het voetbalveld. Hier wordt Matty mee gepest, zowel op school als door de voetballers en het publiek van andere clubs. Matty is zelf nog in twijfel over zijn geaardheid en steeds op zoek naar zijn ware gevoelens. Homofobie is een veelbesproken onderwerp in dit verhaal maar ook buiten het verhaal. Matty is bang voor zijn eigen gevoelens voor jongens en mannen. Homo zijn mag nog lang niet in alle sporten. In het boek komt duidelijk naar voren dat de omgeving van Matty zijn homoseksualiteit niet kan accepteren.

7. Motieven

Moeder- zoon relatie

Matty is alleen met zijn moeder opgegroeid. Lize, de moeder van Matty, heeft Matty weinig tot niets verteld over zijn vader. Ze is jong moeder geworden en het is geen bewuste keuze geweest om Matty alleen op te voeden. In het boek lees je hoe de relatie tussen moeder en zoon verandert. Matty keert door de ontdekking van zijn gevoelens voor jongens en mannen steeds meer in zichzelf en Lize kan hem daardoor nauwelijks bereiken. Hun relatie wordt daardoor steeds ingewikkelder.

Homoseksualiteit

Matty merkt dat hij gevoelens heeft voor mannen. Daar wordt hij op aangekeken op school en in de voetbal. Matty is in het boek nog zoekende en weet niet zeker hoe het bij hem zit. Hij weet aan het einde wel zeker dat hij op mannen valt en dus homoseksueel is. In het boek komen de twijfel en de gevoelens steeds terug.

Dood

Albert de Leeuw heeft gezondheidsproblemen en aan het einde van het boek komt hij te overlijden. Als lezer blijf je aan het einde even in onzekerheid over wie er dood is. Dat zou namelijk op dat moment ook Matty kunnen zijn. Albert de Leeuw is weduwnaar. Hij was gelukkig getrouwd met Sylvia. Albert de Leeuw grijpt naar zijn trouwring tijdens moeilijke momenten. Hij praat dan met zijn overleden vrouw. In gedachte voeren ze nog gesprekken en zij geeft hem adviezen. Zo komt de dood in het hele boek terug.

Schuldgevoel

Matty denkt dat alles wat hem overkomt zijn eigen schuld is. Hij heeft immers zelf gebeden en aangegeven dat hij in ruil voor zijn carrière in de voetbal alles kon opbrengen. Hij ziet dit dus als iets wat hij over zichzelf heeft afgeroepen. Lize voelt zich schuldig over haar zwijgen over de vader van Matty. Ze vertelt het verhaal over de vader van Matty eerst aan Rien, daarna aan Matty. Ook Albert de Leeuw voelt zich schuldig als hij merkt dat Matty is weggelopen uit de kleedkamer. Hij gaat hem achterna om in ieder geval nog één gesprek met hem te voeren.

Pesten

Matty wordt gepest omdat hij een stijve kreeg onder de douche. Dat pesten ging heel erg ver. Hij wordt zowel op school als op het voetbalveld gepest. Dat gaat zover dat Matty te nerveus is geworden om te kunnen presteren.

8. Het motto

‘Je mag niet het bed delen met een man zoals met een vrouw, dat is gruwelijk. (...) Wie toch een dergelijke gruweldaad bedrijft, zal uit de gemeenschap gestoten worden

Leviticus 18:22-29

In het boek ontdekt Matty zijn homoseksualiteit. Omdat hij een stijve piemel krijgt onder de douche na de voetbalwedstrijd, wordt dit ook door anderen gezien. Nu het voor de mensen om Matty heen duidelijk is dat hij homo is, wordt hij niet geaccepteerd. Op school wordt hij nageroepen en uitgescholden. Dat gebeurt ook op het voetbalveld door de supporters. Hij wordt ook daar geconfronteerd met zijn homoseksualiteit en dat wordt afgekeurd. Hij wordt eigenlijk uit twee gemeenschappen gestoten, zijn school en zijn voetwereld.

9. Opdracht

Voor mijn ouders

10. Auteur

De auteur van het boek is Dries Muus. Hij is geboren in 1985, studeerde filosofie en sociologie in Amsterdam, hij schrijft stukjes in Het Parool en interviewt schrijvers. Dries Muus schrijft veel kritieken. Hij houdt enorm van literatuur en uit zijn kritieken blijkt ook dat hij veel humor heeft. De afwijking is de eerste roman van Dries Muus. Hij had al eerder twee manuscripten (een tekst die nog niet gedrukt is) geschreven, maar dit zijn uiteindelijk geen boeken geworden.

In Het Parool heeft Dries Muus verteld dat de roman De afwijking is gebaseerd op zijn eigen levenservaring. Hij heeft ook discriminerende opmerkingen gekregen toen hij voetbalde.

11. Titelverklaring

De titel van het boek is de de ‘afwijking’, het boek heet zo omdat Matty tijdens het douchen een stijve piemel kreeg. Hieruit blijkt zijn voorkeur voor mannen. Deze gebeurtenis uit de kleedkamer werd overal op school en op de club doorverteld. Vanaf dat moment werd Matty dagelijks gepest en er werden gemene berichten op social media geplaatst over zijn geaardheid. De afwijking slaat dus op de afwijkende seksuele voorkeur die Matty heeft. Deze voorkeur wordt niet alleen door de omgeving, maar ook door Matty zelf gezien als iets wat niet normaal is, een afwijking dus. In de voetbalwereld is homofilie nog niet algemeen

geaccepteerd. Hij wordt daarom uitgescholden en toegezongen op het voetbalveld. “De afwijking” komt meerdere keren letterlijk voor in het boek:

Bladzijde 51:

“Wat hij had aangezien voor een goed, misschien wel indrukwekkend formaat, kwam vaag in de buurt van een stijve, was sowieso te ver verwijderd van een geruststellend naar beneden wijzende lul. Meer richting kwart voor zes dan richting halfzes. Een kleine afwijking. Vijf minuten. Niet meer dan vijftien graden.”

Blz 133: "Het helpt ook niks dat het niet nog eens gaat gebeuren: het is al gebeurd. Die ene keer, die kleine afwijking, heeft alles kapot gemaakt. Zijn toekomst ligt in scherven aan zijn waardeloos geworden voeten."

Blz. 137: “De aanstaande zomervakantie, de schoolexamens, en nog veel belangrijker : het zomerfeest - ze verdringen Matty’s hilarische afwijking naar de achtergrond.”

12. Structuur en perspectief

In het boek *De Afwijking* lees je het verhaal van Matty Groen, het verhaal van Lize Groen en het verhaal van Albert de Leeuw. Er wordt vanuit drie verschillende perspectieven geschreven. Alle verhalen staan in het hij/zij-perspectief. Je krijgt een idee van hun ideeën en gedachten.

Albert de Leeuw:

Bladzijde 107:

“Albert zucht, dwingt zijn ogen open en draait de sleutel om. Zijn handpalmen zijn klam, zijn bovenlijf bloedheet. Bij het zien van zijn paarsrode kop in het spiegeltje - zweetpareltjes op zijn voorhoofd - krijgt hij het nóg benauwder. Half duizelig, zwaar ademend, rijdt hij op oudewijventempo de straat uit.”

Lize Groen:

Bladzijde 85:

“Natuurlijk: soms verlangt ze naar nieuw contact. Dát soort contact. Het aftasten, de spanning. Eens in de zoveel tijd ontmoet ze een man die ze beter wil leren kennen, en ze heeft het meerdere keren echt een kans gegeven, al heeft ze geen van die mannen ooit aan Matty voorgesteld. Te ingewikkeld. Vooral voor hem.”

Matty Groen:

Bladzijde 80:

“Hij knijpt zijn ogen dicht, ademt in kwade snuiven, weet niet of hij nou moet janken of moet schreeuwen, weet niet waar dat holle gevoel in zijn maag vandaan komt. Het zit tussen zenuwachtig en misselijk in, of misschien is het wel hoger, zijn hand trilt en zijn rechervoet beweegt driftig op en neer, zonder dat hij die bewegingen aanstuurt - het gaat allemaal los van hem.”

Het boek is verdeeld in 5 delen:

- Voorbeschouwing;
- Eerste helft;
- Rust;

- Tweede helft;
- Nabeschouwing.

In totaal heeft het boek 36 hoofdstukken. Het verhaal wordt chronologisch verteld. In het deel "Rust" blikt Lize Groen terug op haar relatie met Luc, de vader van Matty. Zij vertelt Rien hoe het allemaal is gegaan tussen haar en de biologische vader van Matty. In de nabeschouwing neemt Lize de lezer ook even mee naar wat er is gebeurd nadat Albert en zij in de polder aankwamen.

13. Decor

We komen niet veel te weten over de plaats. Het verhaal speelt zich af in Kroonhaven. Dit is een verzonnen plaats. Het is een stad. In het boek wordt Kroonhaven vergeleken met de Achterhoek. De Achterhoek wordt de provincie genoemd en Kroonhaven de stad. We weten wel dat Kroonhaven dichtbij de polder ligt.

Je weet verder dat Matty voetbalt bij Achilles, op het Openbaar Lyceum Kroonhaven zit en hij daar een hoog niveau onderwijs volgt.

Wel weten we dat in het heden en nu gebeurt omdat online gepest wordt en er wordt in het boek gesproken over social media, zoals Instagram. Er worden berichten onderling gestuurd per telefoon.

Het verhaal wordt chronologisch verteld. In "de rust" blikt de moeder van Matty, Lize, terug op haar verleden en daar vertelt ze het verhaal over de vader van Matty aan Rien.

14. Stijl

De stijl die de schrijver heeft gebruikt is tienertaal/ straattaal. Er staan woorden in als kut-zooi, tufushomo, chicks, tieten en kankerzooi. Daaruit kun je opmaken dat het boek meer geschikt is voor een jonger leespubliek dan voor volwassenen.

Bladzijde 20:

"Hij twijfelt, haalt ze weer los, strikt ze opnieuw. Nu zitten ze te los. Kankertyfuszooi. Zelfs dit kan hij niet."

Bladzijde 144:

"Matty stapt op een bekertje van hard plastic, hij zet kracht maar het ding schiet opeens - holy FUCK - onder zijn voet weg."

Verder worden er in het boek veel voetbaltermen gebruikt en je krijgt een beschrijving van spelsituaties in de wedstrijd. Wij denken daarom dat het boek lezers die wat weten van voetbal of zelf voetballen meer zal aanspreken dan mensen die niet van voetbal houden.

Bladzijde 39:

"Net als ze in gedachte haar kasten doorzoekt, onderschept Matty de bal voorbij de middencirkel. Ze schrikt op, fluistert "ja". Matty sprint richting het doel. Een verdediger twijfelt even en stormt toch op Matty af, die de bal schuin naar voren tikt, langs hem."

Bladzijde 65:

"De scheidsrechter fluit. De Banne trapt af en is de bal meteen kwijt. Achilles begint fel, zet de Noordelingen vast op eigen helft en vindt zelf moeiteloos de vrije man. Matty's eerste

balcontacten zijn allemaal goed: een strakke kaats op Lorenzo, dieptepass op Youssef, schotje uit de draai vanaf rand zestien.”

15. Slotzin

Hij geeft de bal een tikje, daar komt zijn linkerarm alweer omhoog, hij zwaait zijn rechterbeen naar achter... Nu.

16. Beoordeling

Wij vonden het een leuk boek om te lezen en we vonden het erg makkelijk om te lezen. Alleen in het begin was het even wennen met de verschillende perspectieven door elkaar heen. Na een paar hoofdstukken lezen, kwamen we er al snel achter dat het perspectief steeds wisselde tussen Albert, Matty en zijn moeder. Je leest dus eigenlijk drie verhalen. Wij vonden het een leuk verhaal, maar ook een aangrijpend verhaal over een jongen die heel goed kan voetballen maar door homoseksuele gevoelens wordt gepest en buitengesloten op school en bij andere voetbalclubs. Wij vonden dat er ook minpunten aan het boek waren. Er wordt veel met kanker in het boek gescholden en wij vinden dat je die scheldwoorden er ook uit had kunnen laten.

Wij raden het boek aan als je van voetbal houdt maar ook als een verhaal wilt lezen met een gebeurtenis die eigenlijk niet mag gebeuren en waar we allemaal wat aan kunnen doen. Wij geven het boek 4 sterren

17. recensies

Recensie 1:

De roman is mooi opgebouwd. Muus doet dat op twee manieren. Aan de ene kant is de roman als een klassieke tragedie verdeeld in vijf delen, met titels die refereren aan een voetbalwedstrijd: 'Voorbeschouwing', 'Eerste helft', 'Rust', 'Tweede helft' en 'Nabeschouwing' en een ontwikkeling die naar een climax toewerkt. Je zou de spreekkoren op de tribunes met enige fantasie zelfs als klassieke koorzangen kunnen zien. Aan de andere kant volgen we in de 36 korte hoofdstukken steeds een van de drie hoofdpersonages: Matty, zijn moeder Lize en zijn trainer Albert de Leeuw.

[Tzum | Recensie: Dries Muus - De afwijking - Tzum](#)

Recensie 2:

De afwijking is een krachtige psychologische roman: een springlevend driebubbelportret van een verscheurde jongen, een gebroken moeder en een trainer met een geheim. Een meeslepend verhaal over publieke vernedering en persoonlijke taboes, over donkere uitwegen uit neerwaartse spiralen.

Hoewel Dries Muus voor het grootste gedeelte van dit boek niet weg blijft van de donkere randjes van deze thematiek, vervallen de laatste bladzijdes van De afwijking ietwat in een cliché. Het einde is iets te netjes, valt iets te veel binnen de lijntjes. Het breekt het realistische karakter van dit boek af waar in de voorgaande pagina's zo hard aan gewerkt is.

[De afwijking, Dries Muus - Books & Macchiatos \(booksandmacchiatos.com\)](#)

18. Vragen

- 1) Waar hebben Lize Groen en de vader van Matty elkaar leren kennen?
 - Ze kennen elkaar van vroeger uit De Achterhoek.
 - Ze hebben samen in de boekwinkel gewerkt.
 - Ze volgden dezelfde studie.
 - Ze hebben elkaar ontmoet via een datingsite.

- 2) Hoe heet de man met wie Lize Groen afspreekt en het verhaal over de biologische vader van Matty bespreekt?
 - Rien
 - Jens
 - Albert
 - Achilles

- 3) Bewering I : Voordat Matty bij Achilles kwam voetballen, speelde hij bij KVC
Bewering II : Kroonhaven is een bestaande plaats in Nederland
Bewering III: De moeder van Matty wordt uiteindelijk de eigenaar van de boekwinkel
 - Alleen bewering I is juist
 - Alleen bewering I en II zijn juist
 - Alleen bewering III is juist
 - Alleen bewering II en III zijn juist
 - Alleen bewering I en III zijn juist

- 4) Van welke club krijgt Matty een shirt voor zijn 15e verjaardag van zijn opa?
 - Ajax
 - Arsenal
 - Bayern München
 - Feyenoord

- 5) Waarmee heeft Matty op school veel geld verloren?
 - Darten
 - Kaarten
 - Tafelvoetbal
 - Kraskaarten

- 6) Over wie van de onderstaande personen kom je als schrijver het minst te weten?
 - Lize Groen
 - Albert van Leeuwen
 - Jens
 - Matty Groen

Bronnen

Over Dries Muus:

[Buitenspel gezet na een stijve onder de douche. Dries Muus over zijn gewaagde romandebuut - CULTUURPERS \(cultureelpersbureau.nl\)](#)

[Dries Muus - De Correspondent](#)